

ČESKÉ ZEMĚ

Obr. 1a: Pražský hrad, velká síň Zem. desek: Erb z r. 1666 na klenbě, po šrafované retuši. Foto: Petr Glázer

Obr. 1b: Pražský hrad, velká síň Zem. desek: Erb z r. 1666 na klenbě, po šrafované retuši, detail. Foto: Petr Glázer

Šrafovaná retuš

Obr. 2: Pražský hrad, velká síň Zem. desek: Erb z r. 1666 na klenbě, po upevnění barev. vrstvy a po vytmelení odpadlých částí r. 1953. Foto: Slánský, B., Příspěvek k řešení otázky retuše a rekonstrukce nástěnných maleb. Umění 2, č.4, Praha 1954,

Obr. 3: Pražský hrad, velká síň Zem. desek: Erb z r. 1666 na klenbě, po šrafované retuši. Foto: Petr Glázer

Šrafovaná retuš

Obr. 4a: Pražský hrad, velká síň Zem. desek: Erb kolem 1660, na středním kleneb. poli, po upevnění barev. vrstvy a po vytmelení, r. 1953. Foto: viz. obr. 2

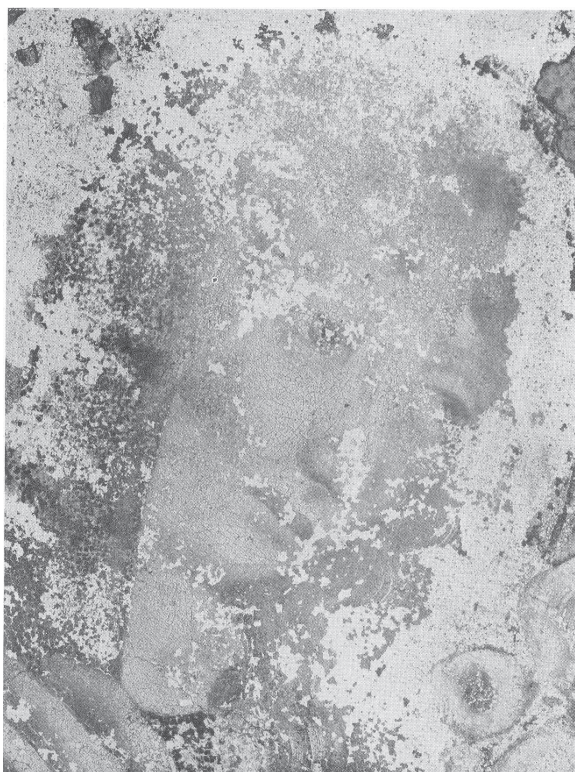
Obr. 4b: Pražský hrad, velká síň Zem. desek: Erb kolem 1660, na středním kleneb. poli, po šrafované retuši. Foto: viz. obr. 2

Obr. 5: Pražský hrad, velká síň Zem. desek: Erb, Václav Kliment ze Saltzu z r. 1666 na klenbě. Foto: Archiv Zpráv památkové péče, Praha

Obr. 6a: Kaple sv. Kříže na Karlštejně, jihových. oken. výklenek: Mistr Theodorik, Kristus na návštěvě v domě Lazarově, polopostava Lazarovy sestry - před konservací r. 1949. Foto: Slánský, B., Umění 2, no.4, Praha 1954,

Obr. 6 b: Detail, hlava Lazarovy sestry před konservací r. 1949, Foto: viz. obr. 6a

Obr. 7: Kaple sv. Kříže na Karlštejně, špaleta druhého jihových. okna: Mistr Theodorik, Klanění sv. tří králů, detail, pravá ruka sv. Josefa. Foto: viz. obr. 6a

Obr. 8: Kaple sv. Kříže na Karlštejně, špaleta druhého jihových. okna: Mistr Theodorik, Klanění sv. tří králů, detail, hlava středního krále. Foto: viz. obr. 6a

Obr. 9: Kaple sv. Kříže na Karlštejně, druhý jihových. okenní výklenek: Mistr Theodorik, Klanění sv. tří králů, detail, Madona. Foto: viz. obr. 6a

Obr. 10: Kaple Sv. kříže na Karlštejně, špaleta druhého jihových. okna: Mistr Theodorik, Klanění sv. tří králů, detail, hlava sv. Josefa.
Foto: viz. obr. 6a

Obr. 11: Kaple sv. Kříže na Karlštejně, špaleta severozáp. okna: Mistr Theodorik, Klanění beránkovi, detail, stařec s hudebním nástrojem. Foto: viz. obr. 6a

Obr. 12: Kaple sv. Kříže na Karlštejně, špaleta severozáp. okna: Mistr Theodorik, Starci s hudebními nástroji klanějí se beránkovi, pravá polovina výjevu.
Foto: viz obr. 6a

Obr. 13a: Kaple sv. Kříže, Karlštejn, Mistr Theodorik. Stav před rest.
Bohuslavem Slánským. Foto SPS

Obr. 13b: Stav po tmelení, Foto: SPS

Obr. 13c: Stav po restaurování, Foto: SPS

Lokální retuš

Obr. 14a: Hrad Karlštejn, Křížová kaple, mistr Theodorik, sv. Jakub, stav během restaurování Bohuslavem Slánským. Foto: Kunst der Restaurierung, München 2005,

Obr. 14b: Stav během restaurování. Foto: viz obr. 14a

Obr. 14c: Konec restaurování Věrou Niklovou, 1975. Foto: viz obr. 14a

Lokální retuš

Obr. 15a: Hrad Karlštejn, Křížová kaple, mistr Theodorik, sv. Simon, stav před
Foto: viz. obr. 14a

Obr. 15b: Sv. Simon, stav před restaurováním Bohuslavem Slánským.
Foto: viz. obr. 14a

Obr. 15c: Sv. Simon, stav po restaurování Bohuslavem Slánským. Foto: viz. obr. 15a

Obr. 15d: Sv. Simon, stav po restaurování Mojmírem Hamsíkem, 1984. Foto: viz obr. 15a

Lokální retuš

Obr. 16a: Jindřichohradecká madona, stav před restaurováním.

Foto: Nejedlý, V., K vývoji retuše malířských děl v českých zemích ve 2.pol. 20. století. Zprávy památkové péče, ročník 65, 2005, číslo 6,

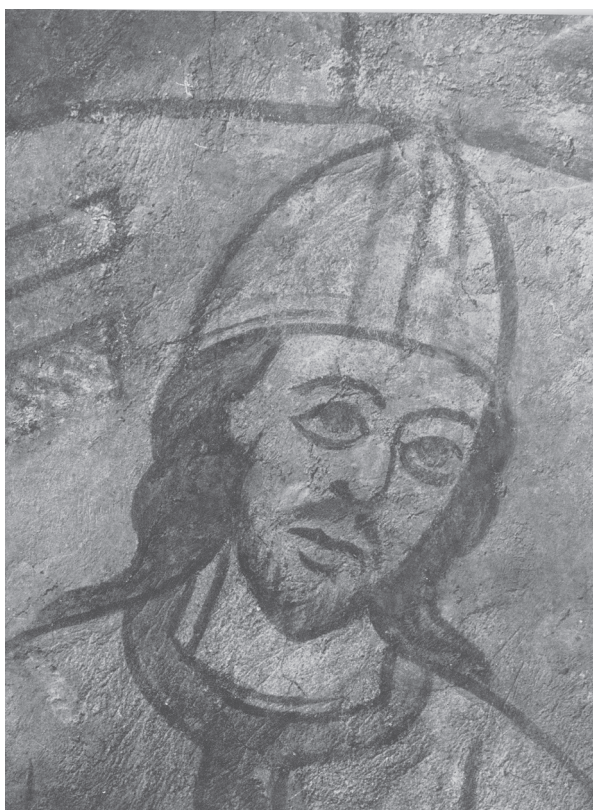
Obr. 16b: Madona, rentgenogram před restaurováním 1931. Foto: viz. obr. 16a

Obr. 16c: Madona, po restaurování 1931. Foto: viz. obr. 16a

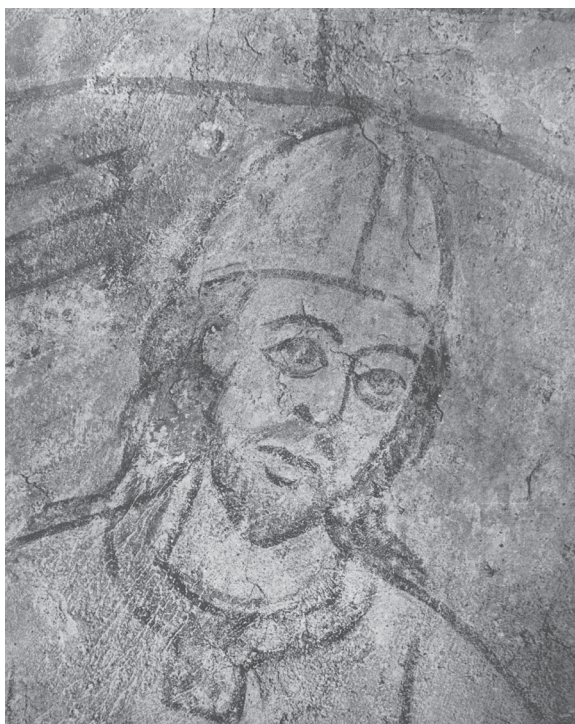
Obr. 16d: Madona, po restaurování 1944. Foto: viz. obr. 16a

Obr. 17: Přemyslovský cyklus ve Znojemské rotundě:
Foto: Royt, J., Středověké malířství v Čechách , Praha, 2002

Obr. 18 a: Figura ze Znojenské roundy, stav před restaurováním, přemalby.
Foto: Přemyslovský cyklus ve Znojenské rotundě,
Jihomoravské muzeum ve Znojmě, 1975

Obr. 18b: Figura ze Znojenské roundy, stav po restaurování,
sejmutí pozdějších zásahů.
Foto: viz. obr. 18a

Obr. 19a: Figura ze Znojemské roundy, stav před restaurování,
Foto: viz. obr. 18a

Obr. 19b: Figura ze Znojemské roundy, stav po restaurování.
Foto: Alois Martan, Umění XXXVI, 1988

Obr. 20a: Detail části náhrobníku blahoslaveného Vintíře, po očištění a vytmelení. Foto: Zprávy památkové péče č.3, 2005

Obr. 20b: Blahoslavený Vintíř, rozpracovaná retuš.
Foto: viz. obr. 20a

Obr. 20c: Blahoslavený Vintíř, po retuši.
Foto: viz. obr. 20a

Obr. 20d: Celek náhrobníku blahoslaveného Vintíře po restaurování.
Foto: viz. obr. 20a

Rekonstrukce

Obr. 21a: Olomouc, Ostružnická 324, detail obrazu sv. Kryštofa, stav originálu po odkrytí v roce 1999. Foto: viz. obr. 16a, str. 515

Obr. 21b: Sv. Kryštof, stav v roce 2001 po sejmutí a muzealizaci originálu a jeho nahrazení kopií. Foto: viz. obr. 21a

Obr. 21c: Celek obrazu sv. Kryštofa, stav v roce 2001. Foto: viz. obr. 21a

Neutrální retuš

Obr. 22: Kostel sv. Vavřince v Praze. Foto: Filip Menzel

Obr. 23: Kostel sv. Vavřince v Praze. Foto: Filip Menzel

Neutrální retuš

Obr. 24: Kostel sv. Vavřince v Praze. Foto: Filip Menzel

Obr. 25a: Mázhaus č. p. 33, Moravská Třebová, Foto: Iva Burešová

Obr..25b: Mázhaus č. p. 33, Moravská Třebová, detail. Foto: Iva Burešová

Lokální retuš

Obr. 26: Bývalá Piaristická kolej, Jiráskova 3, Litomyšl. Foto: Filip Menzel

Obr. 27: Bývalá Piaristická kolej, Jiráskova 3, Litomyšl. Foto: Filip Menzel

Neutrální retuš

Obr. 28: Černvír (jižní Morava). Foto: Iva Burešová

Obr. 29: Černvír (jižní Morava). Foto: Iva Burešová

Retuš na omítce

Obr. 30: Tanec smrti, v Hospitalu, Kuks. Foto: Kamila Hamáková

Obr. 31: Tanec smrti, v Hospitalu, Kuks. Foto: Kamila Hamáková

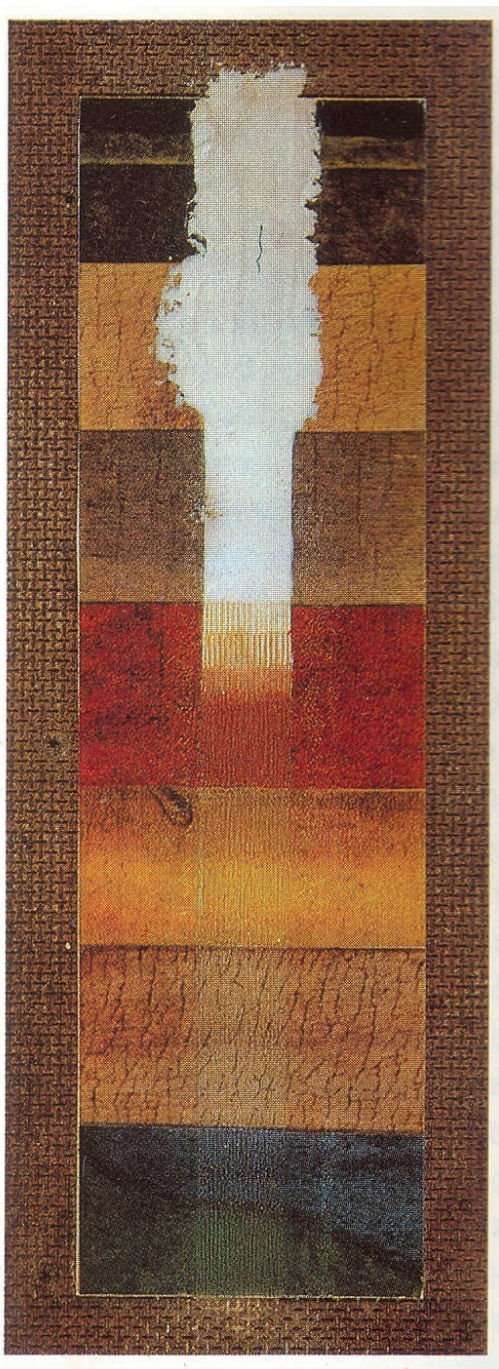
Tečková retuš

Obr. 32: Zámek ve Žďáru nad Sázavou, místnost č. 116, jižní stěna-pravá část, ústřední motiv krajiny v průběhu a po restaurování. Foto: Iva Burešová

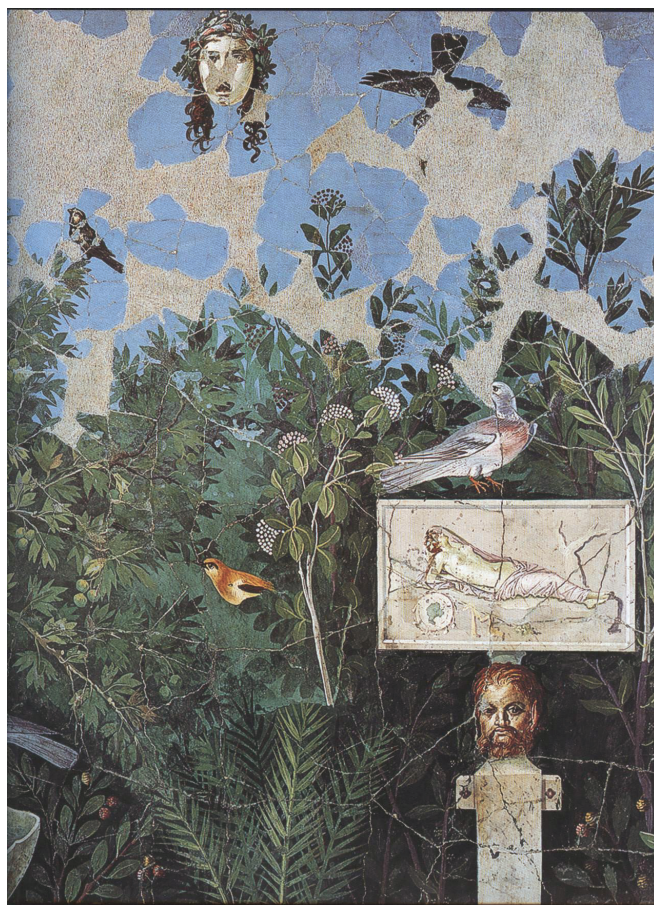
ITÁLIE

Trattegio

obr. 33: Vzor výstavby Trattegio (Rigatino)retuše, použití různých barevných hodnot (světlé, tmavé, teplé, studené). Foto: Theorie und Praxis der Restaurierung in Italien, Schadler Saub U., Restauro 1986

Trattegio

Obr. 34a: Z Triclinia domu zlatého náramku (Vrchní správa archeolog. památek v Pompejích). Foto: Pompeje, redakce Marisa Ranieri Panetta, Rebo Productions 2005

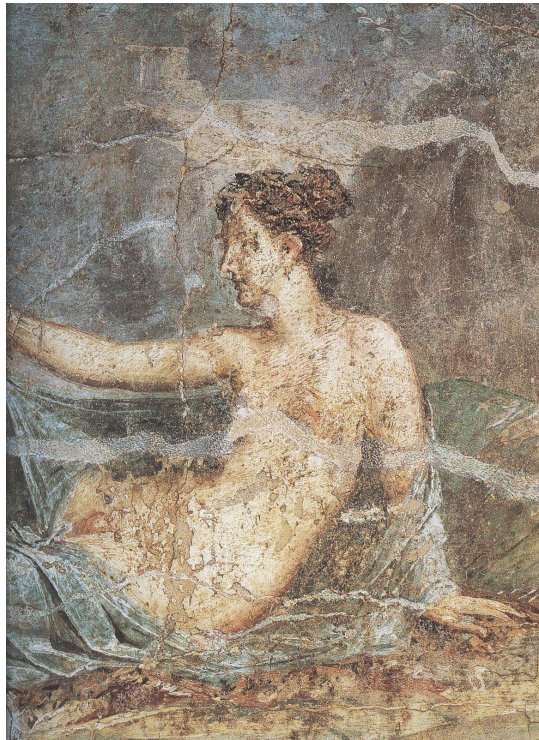
Obr. 34b: Detail z Triclinia domu zlatého náramku, Foto: viz. obr. 34a

Trattegio

Obr. 35: freska objevená v domě Dioskurů (Neapol, Museo Archeologico Nazionale), Foto: viz. obr. 34a

Trattegio

Obr. 36a: Freska objevená v domě Dioskurů. Foto: viz. obr. 35a

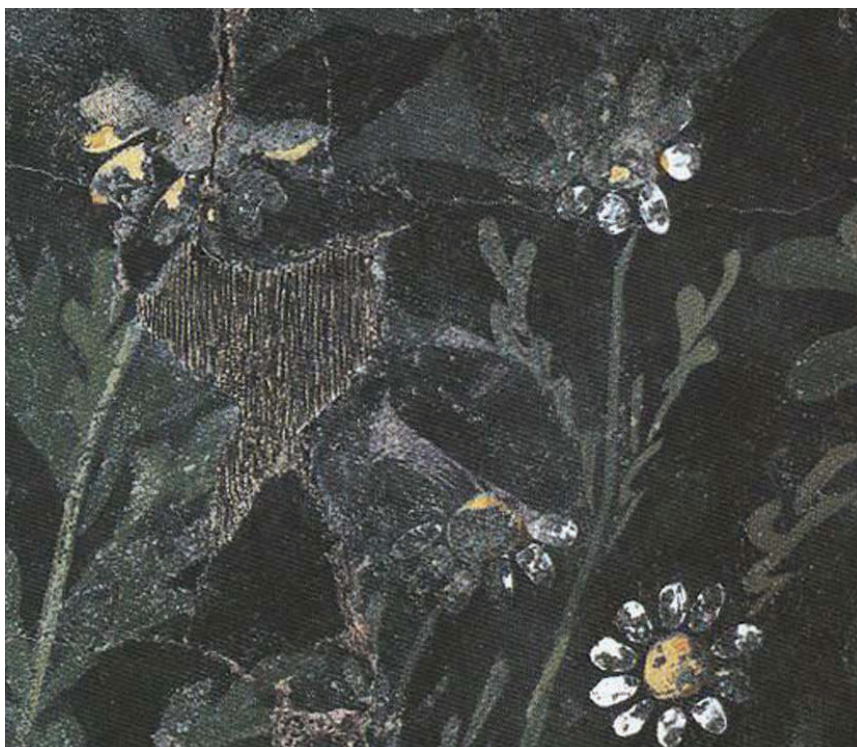

Obr. 36b: Detail, z domu Dioskurů. Foto: viz. obr. 35 a

Trattegio

Obr. 37a: Freska z domu Venuše v mušli, (dnes Vrchní správa archeologických památek Pompejí). Foto: viz. obr. 34a

Obr. 37b: Detail fresky z domu Venuše v mušli, Foto: viz. obr. 34a,

Trattegio

Obr. 38a : Freska z domu Venuše v mušli, Foto: viz. obr. 34a

Obr. 38b: Detail fresky z domu Venuše v mušli, Foto: viz. obr. 38a

Trattegio

Obr. 39: Z Domu Julia Felixe, (dnes Neapol Museo Archeologico Nazionale).
Foto: viz. obr. 34a

Trattegio

Obr. 40: Z Domu cudných Milenců, (dnes v Pappaeina vila v Oplantiďě).
Foto: viz. obr. 34a

Trattegio

Obr. 41a: Palatinské muzeum, fresky za vlády Augusta.
Foto: Mgr. Art Luboš Macháčko

Obr. 41b: Palatinské muzeum, Foto: Mgr. Art Luboš Macháčko

Trattegio

Obr. 42a: Palatinské muzeum, fresky za vlády Augusta. Foto: Mgr. Art Luboš Macháčko

Obr. 42b: Palatinské muzeum, Foto: Mgr. Art Luboš Macháčko

Trattegio

Obr. 42c: Palatinské muzeum, Foto: Mgr. Art Luboš Machačko

Trattegio

Obr. 43: Pinacoteca Vaticana. Foto: Mgr. Art Luboš Machačko

Trattegio

Obr. 44a: Pinacoteca Vaticana. Foto: Mgr. Art Luboš Macháčko

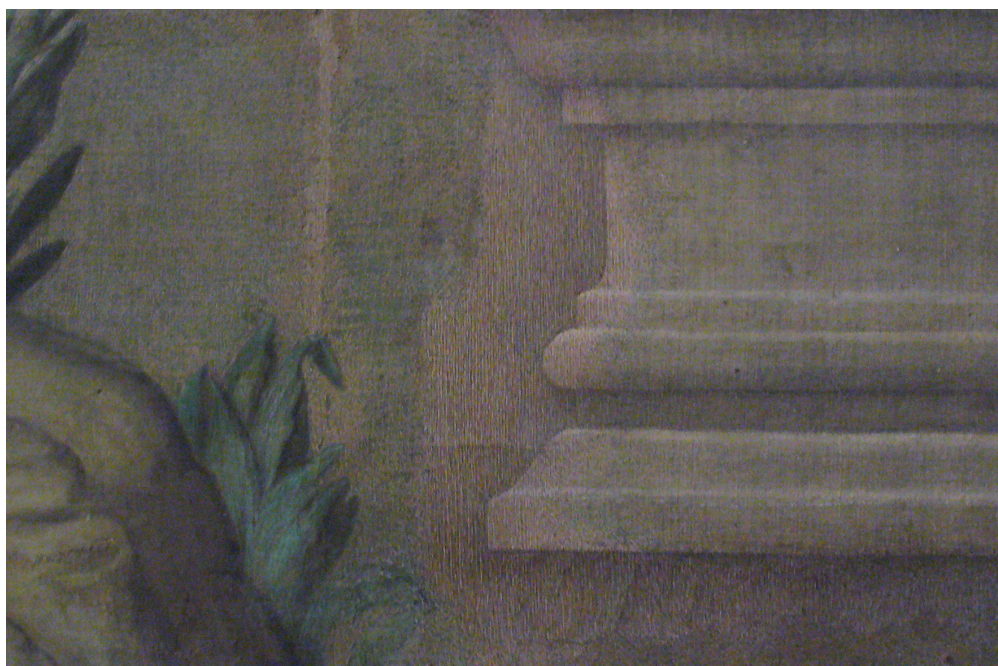

Obr. 44b: Pinacoteca Vaticana. Foto: Mgr. Art Luboš Macháčko

Trattegio

Obr. 45a: Pinacoteca Vaticana. Foto: Mgr. Art Luboš Macháčko

Obr. 45b: Pinacoteca Vaticana. Foto: Mgr. Art Luboš Macháčko

Trattegio

Obr. 46: Palazzo Ducale, Camera degli Sposi Mantegna.
Foto: Kunst der Restaurierung, München 2005

Tratteggio

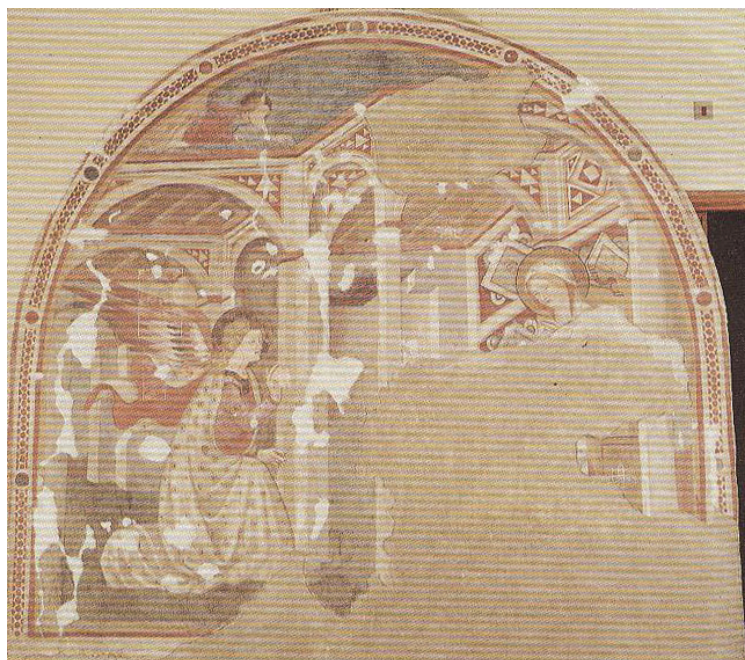

Obr. 47: Kaple Scroveniù, Padova. Foto: viz. obr. 46

Obr. 48: Kaple Scroveniù, Padova. Foto: viz. obr. 46

Trattegio

Obr: 49a: Toskánsko, kostel sv. Marka, „Nanebevzetí“,
anonym(rané 15. st., před retuší
Foto: Mora, P., Mora L., Philippot, P., Cons. of Wall Paintings.
ICROM 1984

Obr: 49b: „Nanebevzetí“ po retuši. Foto: viz. obr. 49a

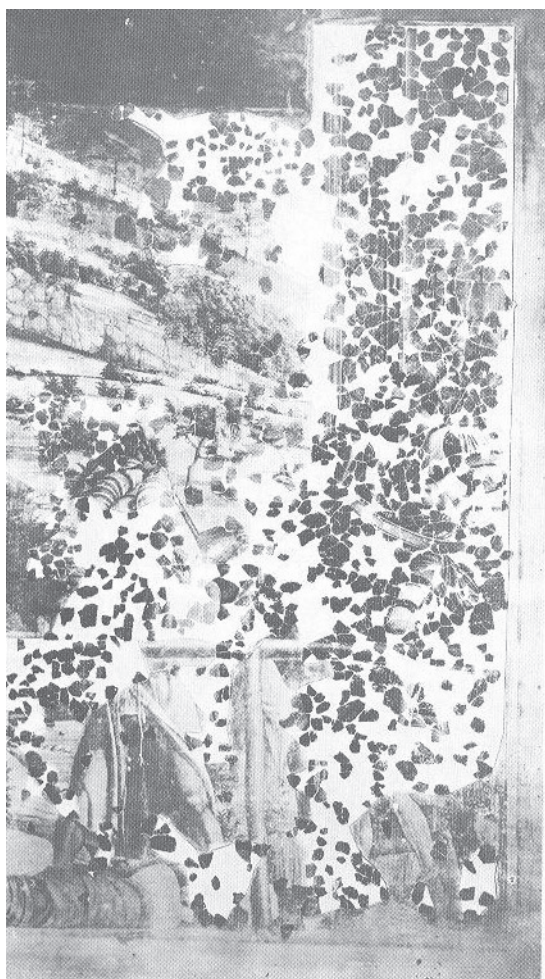
Trattegio

Obr. 49c: Nanebevzetí, detaill Panny Marie. Foto: viz. obr. 49a

Obr. 49d: Nanebevzetí, detaill anděla. Foto: viz. obr. 49a

(2)

Obr. 50a: Padua, Kostel Eremitani, Andrea Mantegna, „Zavraždění sv. Jakuba“,
spojení originálních fragmentů
Foto: viz. obr. 49a

Obr. 50b: Andrea Mantegna, „Zavraždění sv. Jakuba“,
Foto: viz. obr. 49a

Barevná abstrakce

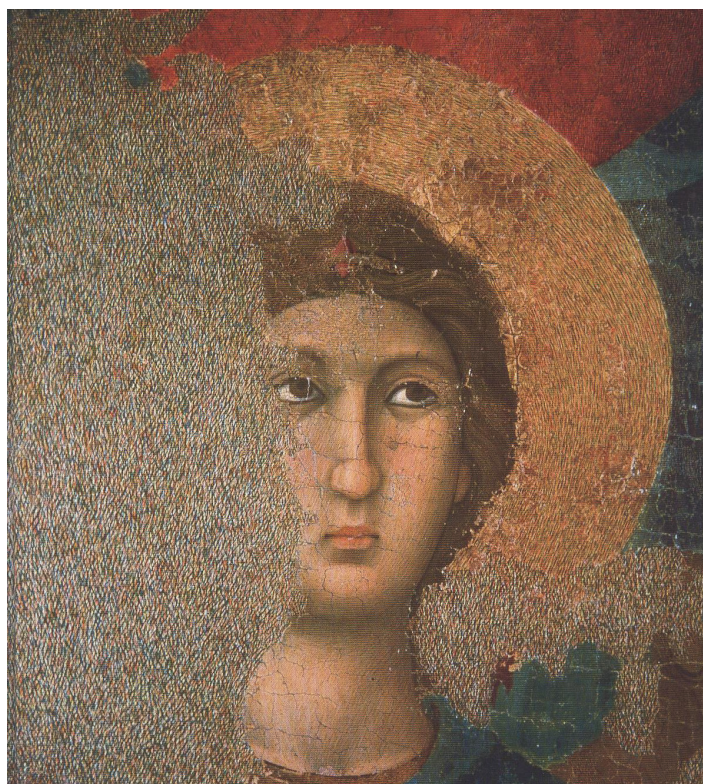
Obr. 51: Vzor výstavby barevné abstrakce, čtyři různé způsoby křížících se linií
Foto: viz. obr. 33

Barevná abstrakce

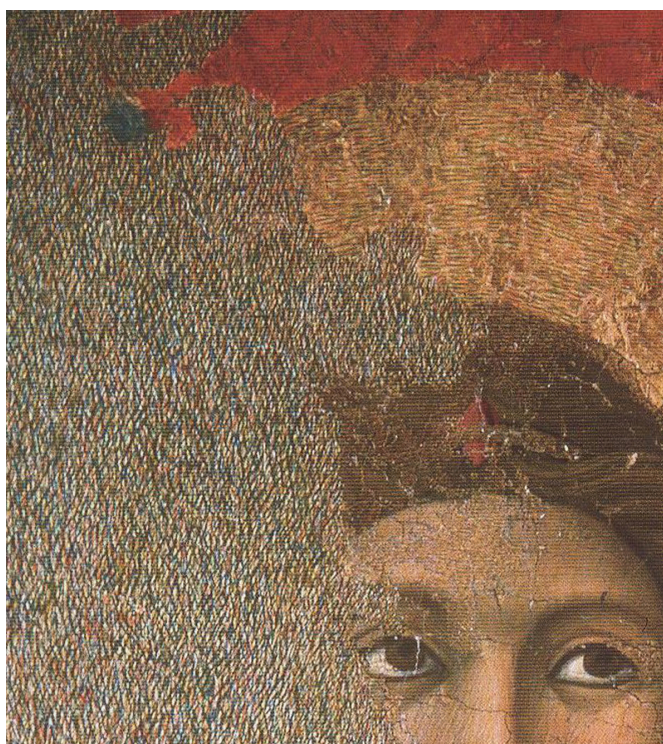

Obr. 52a: Maestro di Città di Castello, Maestà, Città di Castello, Pinacoteca Civica, Florencie. Foto: Kunst der Restaurierung, München 2005,

Barevná abstrakce, barevná selekce

Obr. 52b: Maestro di Città di Castello, Maestà, detail. Foto: viz. obr. 51a

Obr. 52c: Maestro di Città di Castello, Maestà, detail. Foto: viz. obr. 51a

Barevná abstrakce

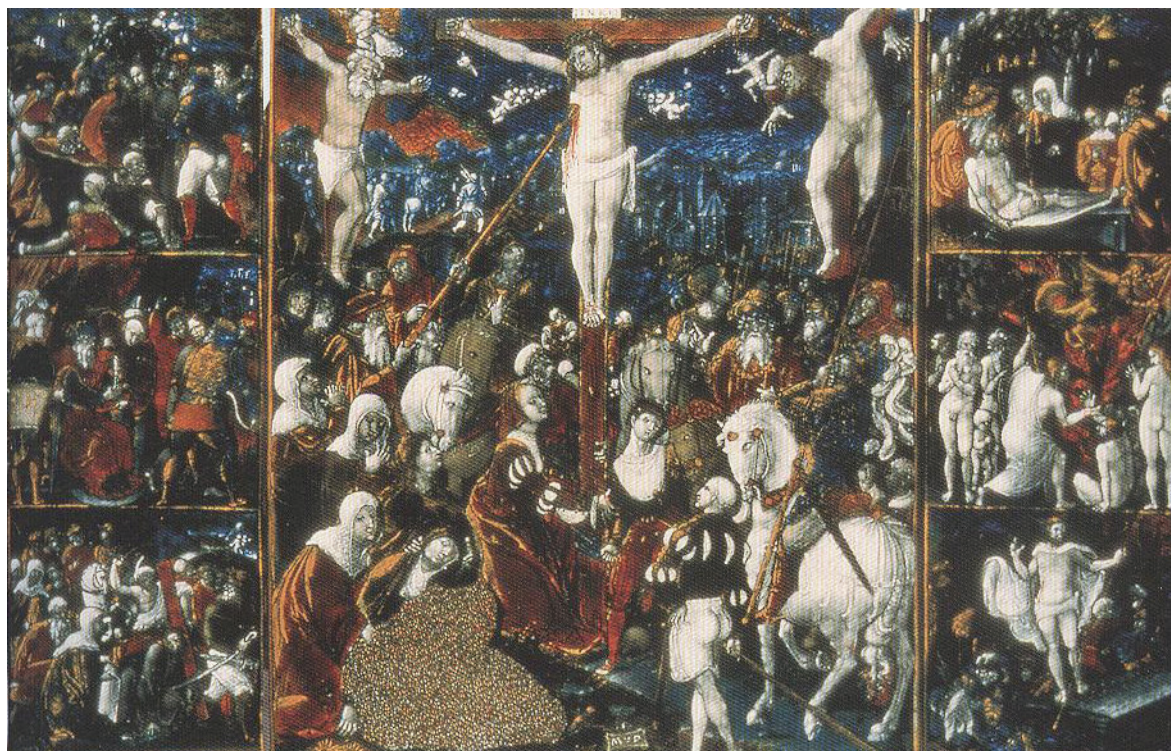

Obr. 53: Arezzo, San Francesco, Piero della Francesca, 90 léta, Foto: viz obr. 52a,

Barevná abstrakce

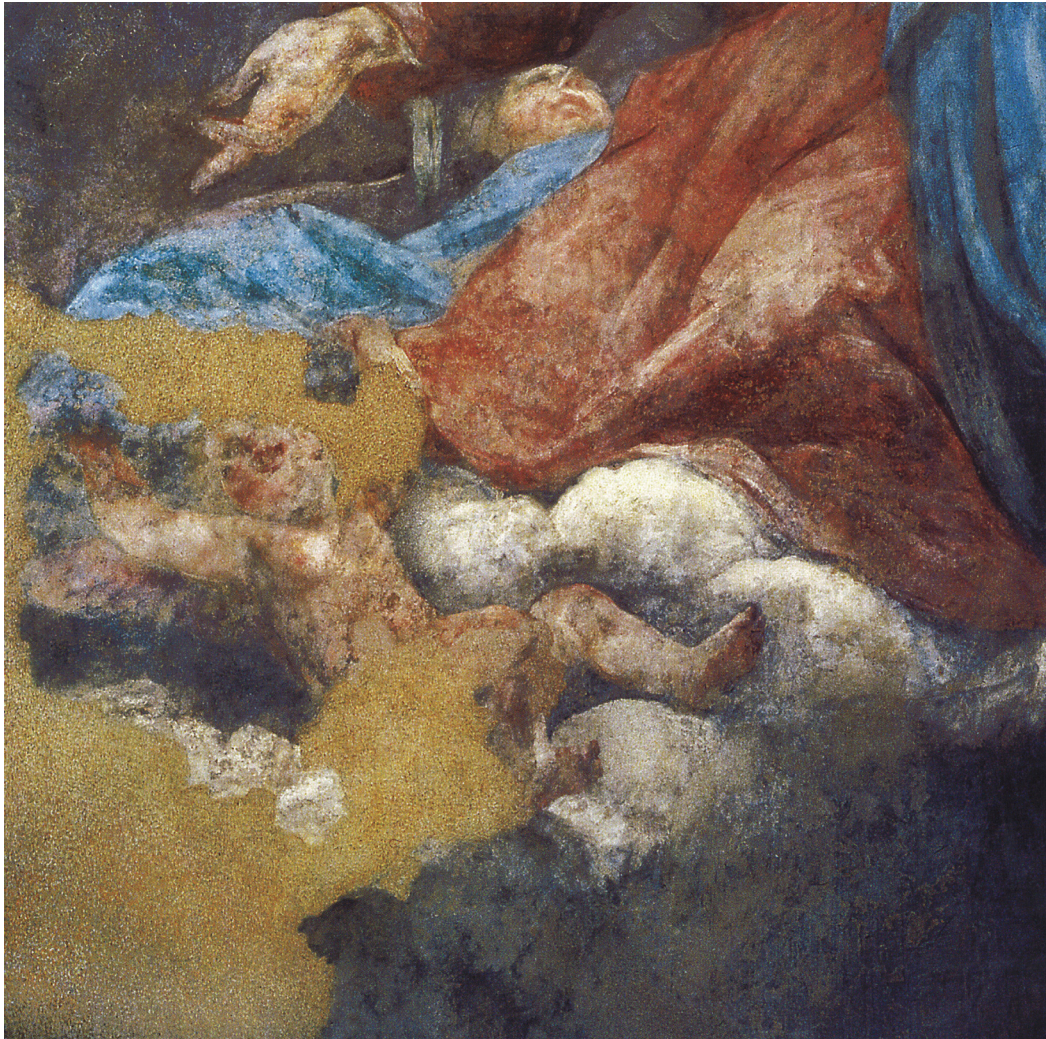

Obr. 54: Arezzo, San Francesco, Piero della Francesca, 90 léta-impresionistická retuš od Geatana Bianchi, Foto: viz. obr. 52a

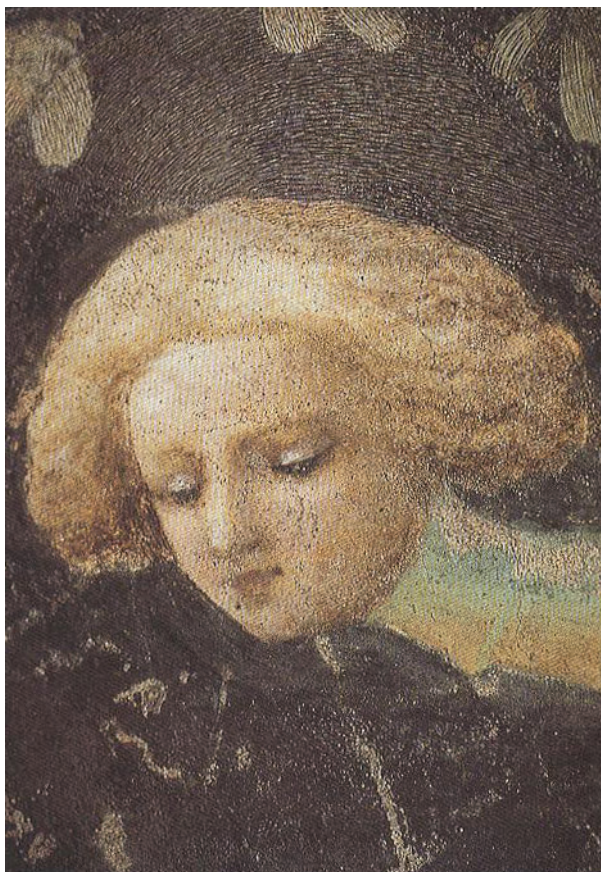
Obr. 55: Smaltista limosino, Trittico della Passione. Foto: viz. obr. 52a

Barevná abstrakce

Obr. 56: Firenze, Chiesa della SS. Annunziata, capella Melz-Colloredo, sláva svaté Lucie. Foto: viz. obr. 52a

Barevná selekce

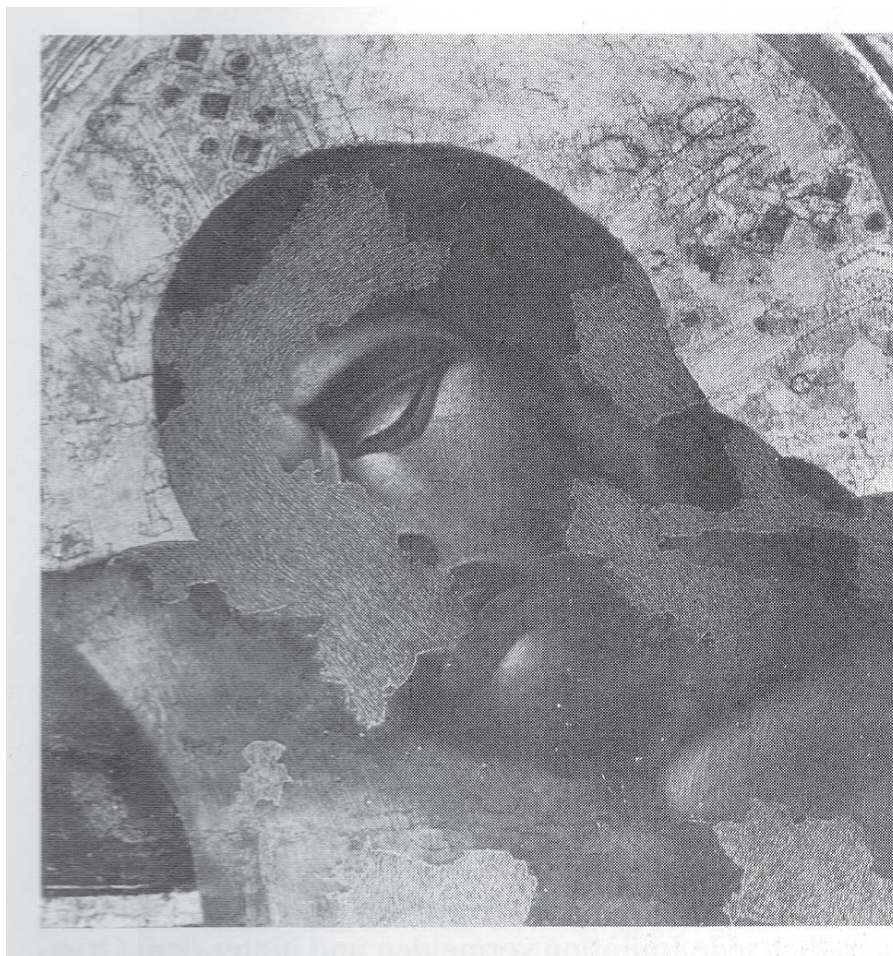

Obr. 57: Florencie, Brancacci Kapelle, Masolino da Panicale.
Foto: viz. obr. 52a,

Obr. 58: Mateo di Giovanni, Penza. Foto: viz. obr. 52a

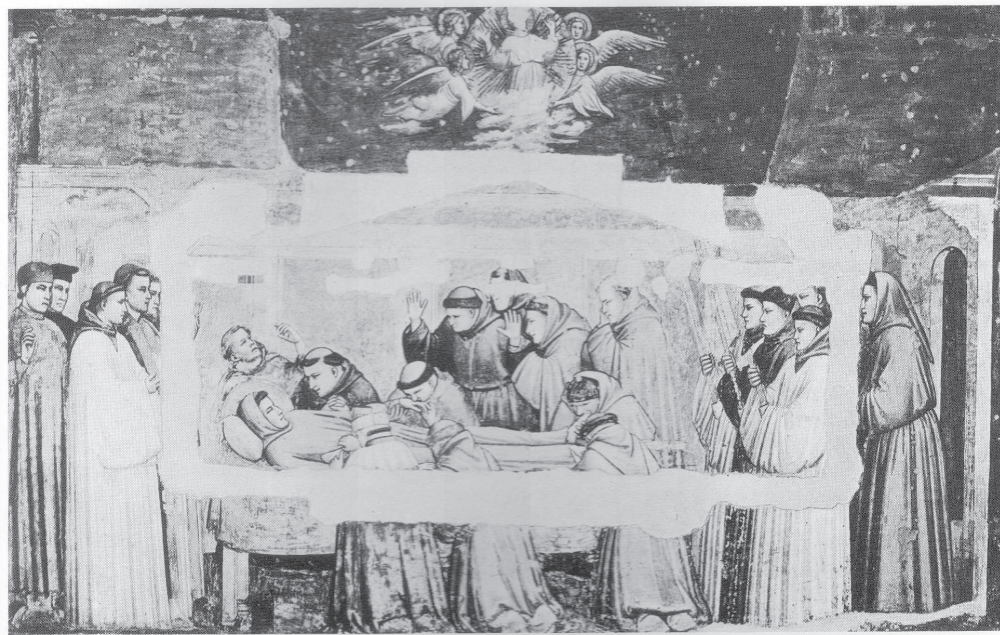
Zlatá selekce

Obr. 59: Cimabue, Kruzifix z Refektáře v Santa Croce, Foto: viz. obr. 33

Obr. 60a: Giotto, Smrt sv. Františka, Kaple Bardiů, Santa Croce, Florencie, pol. 19. st. restaurováno Geatanem Bianchi, Foto: viz. obr. 33

Obr. 60b: Giotto, Caple Bardiů, Florencie, Santa Croce, neutrálně zatónovaná chybějící místa. Foto: viz. obr. 61a

RAKOUSKO, NĚMECKO

Obr. 61: Sál knihovny Residence, Salzburg. Foto: Filip Menzel

Obr. 62: Sál knihovny Residence, Salzburg. Foto: Filip Menzel

Trattegio

Obr. 63: Sál knihovny Rezidence, Salzburg. Foto: Filip Menzel

Obr. 64: Sál knihovny Rezidence, Salzburg. Foto: Filip Menzel

Tratteggio

Obr. 65: Sál knihovny Residence, Salzburg. Foto: Filip Menzel

Obr. 66: Sál knihovny Residence, Salzburg. Foto: Filip Menzel

Trattegio

Obr. 67a: Sál knihovny Rezidence, Salzburg. Foto: Filip Menzel

Obr. 67b: Sál knihovny Rezidence, Salzburg. Foto: Filip Menzel

Trattegio

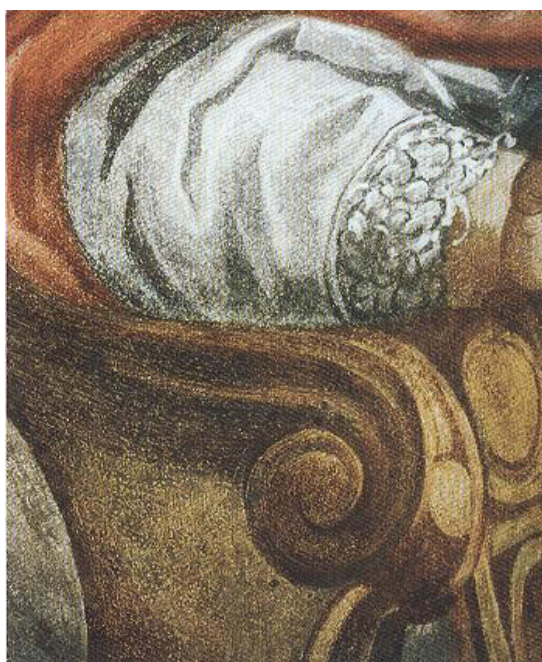

Obr. 68: Memmingen, farní kostel, pozdně gotická scéna ze života Panny Marie. Foto: viz. obr. 52a

Trattegio po formě

Obr. 69a: Krumbach, Švábsko, farní kostel Michael, malba od Franze Martina Kuena,
stav před retuší
Foto: Kunst der Restaurierung. München 2005

Obr. 69b: Krumbach, Švábsko, farní kostel Michael, malba od Franze Martina Kuena,
stav po retuši, Foto: viz. 69a

Trattegio po formě

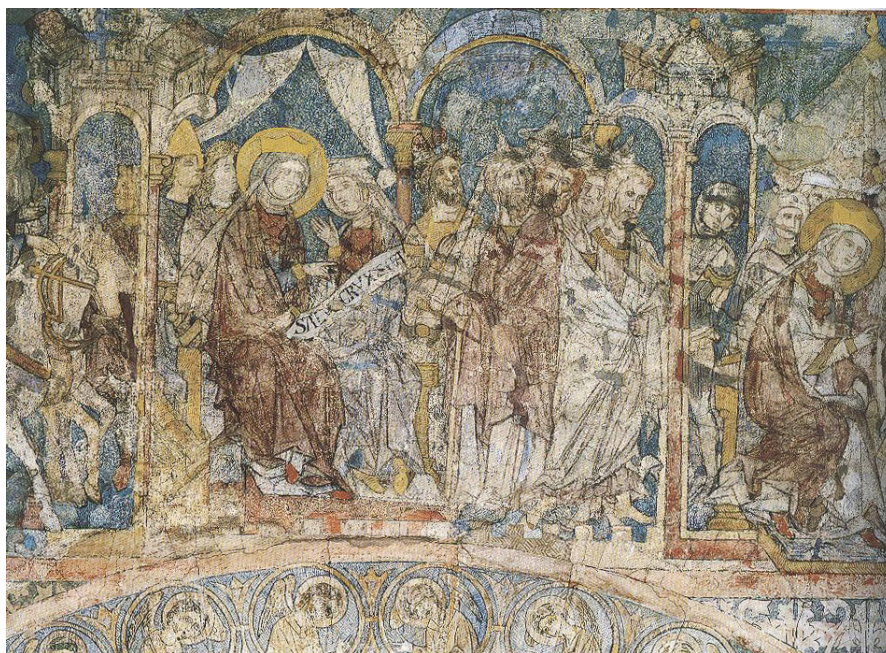

Obr. 70: Dřevěná plastika: Museum Joaneum, Graz. Foto: Filip Menzel

Obr. 71: Dřevěná plastika: Museum Joaneum, Graz. Foto: Filip Menzel

Trattegio

Obr. 72a: Braunschweig, část legendy o kříži, retuše od Fritze Herziga
Kunst der Restaurierung. Foto: München 2005

Obr. 72b: Detail Zmrtvýchvstání Krista, retuše z 50. let od Fritze Herziga.
Foto: viz. obr. 72a

Tečková retuš

Obr. 73: Reichenau, Oberzell, sv. Jiří 1998. „Umučení sv. Lazara.“
Foto: viz. obr. 54a

Obr. 74: Reichenau, Oberzell, sv. Jiří, detail, červen 1998.

Neutrální retuš

Obr. 75: Pürg (Rakousko), Foto: Filip Menzel

Obr. 76: Pürg (Rakousko). Foto: Filip Menzel

Neutrální retuš

Obr. 77: Pürg (Rakousko), Foto: Filip Menzel

Obr. 78: Klášter v Mauerbachu (Rakousko), Foto: Filip Menzel.

Neutrální retuš

Obr. 79: Reichenau-Oberzell, Sv. Jiří, Michaelskapelle, Parusie, rest. zásah 1990
Foto: viz. obr. 69a

RUSKO
Vápenná lazura

Obr. 80: Nowogord. Kostel Ježíše Věřitele, autor Theophanes dem Griechen,
1378, restaurování 1987. Foto: viz. obr. 69a

Různé retušovací způsoby

Obr. 81a: Nowogord, Jaroslav Hof, Ausstellung „Gerettete Fresken“, 2001.
Foto: viz. obr. 69a

Obr. 81b: Nowogord, Jaroslav Hof, Ausstellung „Gerettete Fresken“, 2001.
Foto: viz. obr. 69a

